

- 1- شکست های نظامی و سیاسی از روسیه و انگلستان در دوره قاجار چه نتیجه ای داشت؟ ایرانیان را متوجه پیشرفت های علمی و صنعتی کشورهای اروپایی کرد.
- 2- چرا عباس میرزا به فکر نوسازی و اصلاح کشور افتاد؟ زیرا او به خوبی تفاوت سپاه ایران را با ارتش روسیه که آموزش دیده و مجهز به سلاح های جدید بود، تشخیص داد و به اهمیت صنایع نظامی پی برد. همچنین متوجه شد که با وجود تعداد زیاد سپاهیان ایران و دلاوری و فداکاری آنها، روس ها به دلیل برخورداری از دانش و تجهیزات پیشرفته ی نظامی پیروز شدند و سر انجام به این نتیجه رسید که باید تغییراتی در کشور انجام دهد.
- 3- عباس میرزا برای پیشرفت ایران چه کارهایی انجام داد؟ (اقدامات عباس میرزا)؟ 1- فرستادن افرادی به انگلستان برای فراگیری علوم و فنون جدید 2- برای آگاهی از اوضاع کشورهای اروپایی، دستور داد کتاب هایی را در موضوع تاریخ آن کشور ها به فارسی ترجمه کنند.
- 4- در زمان صدراعظمی امیرکبیر حکومت قاجار با چه مشکلاتی روبه رو بود؟ مشکلات بزرگی از قبیل شورش در ایالت ها، دخالت های خارجی، بی نظمی و اختلال امور کشوری و لشکری و خالی بودن خزانه
- 5- انگیزه و اهداف امیرکبیر از اقدامات اصلاحی چه بود؟ برای نوسازی و کارآمدی تشکیلات حکومتی و مبارزه با مفاسد اداری و اقتصادی. او در سیاست خارجی درصدد قطع نفوذ و دخالت های روسیه و انگلستان در ایران بود.
- 6- چرا ناصرالدین شاه دستور قتل امیر کبیر را داد بر اثر توطئه درباریان و افراد سود جو دستور قتل او را داد.
- 7- مهم ترین اقدام امیرکبیر را توضیح دهید؟ تأسیس مدرسه دارالفنون - وی فرستادن دانشجویان را به اروپا کافی نمی دانست. بنابراین تصمیم گرفت مدرسه ای به سبک اروپایی در ایران تأسیس کند تا تعداد بیشتری از ایرانیان علوم و فنون جدید را در داخل کشور بیاموزند. همچنین دستور داد معلمانی از کشورهای جز روسیه و انگلیس برای تدریس در مدرسه دارالفنون استخدام شوند.
- 8- چرا امیرکبیر مدرسه دارالفنون را تأسیس کرد؟ تا تعداد بیشتری از ایرانیان علوم و فنون جدید را در داخل کشور بیاموزند. برای حفظ استقلال کشور تا پای بیگانگان به راحتی به کشور باز نشود.
- 9- یکی از نتایج آشنایی ایرانیان با تمدن اروپایی در دوره قاجاریه چه بود؟ ایجاد مدرسه های جدید بود.
- 10- گسترش مدرسه های جدید به سبک اروپایی در دوره قاجار را توضیح دهید؟ در دوره قاجار افرادی پیش گام تأسیس مدرسه هایی به سبک اروپایی در ایران شدند، از جمله میرزا حسن رشیدی که در بیروت و استانبول با این نوع آموزشگاه ها و شیوه ی فعالیت آنها آشنا شده بود. او در زادگاهش تبریز و شهرهای مشهد، تهران و قم چندین مدرسه ی جدید تأسیس کرد.
- 11- نفوذ اقتصادی روسیه و انگلستان در دوره ی قاجار را توضیح دهید؟ در دوره ناصرالدین شاه روسیه و انگلستان به امتیازهای اقتصادی مهمی مانند تأسیس بانک، استخراج معادن نفت، بهره برداری از جنگل و شیلات در ایران دست یافتند. صنعت و بازرگانی کشور ما با واگذاری این امتیاز ها آسیب های فراوانی دید. شرکت های بازرگانی خارجی در بیشتر شهرهای ایران شعبه هایی تأسیس کردند و به خرید و فروش مشغول شدند. این شرکت ها معمولاً کالاهای اروپایی را بدون پرداخت حقوق گمرکی و یا با حقوق گمرکی بسیار ناچیزی وارد کشور می شدند. به همین دلیل تولیدات داخلی و بازرگانان ایرانی قادر به رقابت با آنها نبود.
- 12- امتیاز تالبوت (امتیاز انحصاری توتون و تنباکو) را توضیح دهید؟ در آن زمان توتون و تنباکو از عمده ترین محصولات کشاورزی ایران بود. در دوره ناصرالدین شاه، یک نفر انگلیسی به نام تالبوت با پرداخت رشوه به درباریان، امتیاز انحصاری توتون و تنباکو ی ایران را به مدت پنجاه سال به دست آورد. بر اساس این امتیاز، ایرانیان نمی توانستند محصول توتون و تنباکو ی خود را به کسی غیر از تالبوت بفروشند. در مقابل تالبوت نیز تعهد کرده بود که هر سال 15000 لیره ی انگلیس به همراه یک چهارم سود سالانه ی خود را به حکومت ایران پرداخت کند.
- 13- دلیل اصلی شکل گیری نهضت تنباکو چه بود؟ اعتراض به واگذاری امتیازهای اقتصادی به بیگانگان و قیام علیه استبداد داخلی و استعمار خارجی.
- 14- موفقیت نهضت تنباکو از نظر سیاسی و اجتماعی چه اهمیتی داشت؟ از نظر اجتماعی این نهضت نخستین حرکت جدی مردم ایران برای رهایی از نفوذ و سلطه خارجی و ایستادگی در برابر ستم داخلی بود. از نظر سیاسی: حس اعتماد به نفس و روحیه ی مقاومت و مبارزه را در مردم تقویت کرد. به حکومت فهماند که مردم بیدارند. مردم شهامت حضور در صحنه رو با تبعیت از مرجعی خارجی استعمارگران به نقش مراجع و نفوذ آنه در مردم حتی بیشتر از حاکمان پی بردند.
- 15- امتیاز تالبوت چگونه لغو شد؟ ناصرالدین شاه به خواسته ی مخالفان اعتنایی نکرد و آیت الله میرزا حسن شیرازی مرجع تقلید شیعیان استفاده از توتون و تنباکو را حرام اعلام کرد. این حکم شرعی سبب شد مردم و حتی کارکنان کاخ

- ناصرالدین شاه ، قلیان ها را بشکنند و مقدار زیادی توتون و تنباکو را به آتش بکشند . با اوج گرفتن نهضت ناصرالدین شاه مجبور به لغو امتیاز و پرداخت غرامت و خسارت به تالبوت شد.
- 16- ولیعهد فتحعلی شاه و فرمانده سپاه ایران در جنگ با روسیه بود . (عباس میرزا)
- 17- پس از مرگ عباس میرزا فتحعلی شاه پسرش را به ولیعهدی برگزید . (محمد میرزا)
- 18- ناصرالدین شاه در ابتدای سلطنتش را به صدراعظمی منصوب کرد . (امیرکبیر)
- 19- یکی از مهم ترین اقدامات امیرکبیر تأسیس بود . (مدرسه دارالفنون)
- 20- ناصرالدین شاه بر اثر توطئه و دستور قتل امیرکبیر را داد . (درباریان – افراد سودجو)
- 21- افرادی پیش گام تأسیس مدرسه هایی به سبک اروپایی در ایران شدند از جمله بود . (میرزا حسن رشیدیه)
- 22- تا اواخر حکومت ناصرالدین شاه سواد آموزی و آموزش ابتدایی در انجام می گرفت . (مکتب خانه)
- 23- رهبری اعتراض های مردمی درواگذاری برخی از امتیاز های اقتصادی به روسیه و انگلستان را بر عهده داشتند . (روحانیون)
- 24- یکی از گسترده ترین جنبش های اجتماعی در اعتراض به واگذاری امتیاز اقتصادی به بیگانگان بود . (نهضت تنباکو)
- 25- آیت الله مرجع تقلید شیعیان استفاده از توتون و تنباکو را حرام اعلام کرد . (میرزا حسن شیرازی)

تست درس 12

- 1- عباس میرزا در جنگ با کدام کشور فرماندهی سپاه را بر عهده داشت ؟
- الف) عثمانی ب) پرتغال ج) روسیه د) ازبکان
- 2- موسس مدرسه دارالفنون چه کسی بود و در چه سالی افتتاح شد ؟
- الف) میرزا ابوالقاسم فراهانی - 1268 ب) میرزا تقی خان - 1268 ج) میرزا صالح شیرازی - 1286 د) امیرکبیر - 1222
- 3- دستور قتل امیر کبیر را کدام پادشاه صادر کرد ؟
- الف) ناصر الدین شاه 2 ب) فتحعلی شاه ج) عباس میرزا د) محمد شاه
- 4- واگذاری امتیاز استخراج معادن نفت و شیلات شمال در دوره ناصرالدین شاه نسبت به کدام کشورها بوده است ؟
- الف) انگلستان - عثمانی ب) روسیه - انگلستان ج) عثمانی - روسیه د) انگلستان - روسیه
- 5- نخستین حرکت جدی مردم ایران برای رهایی از نفوذ سلطه خارجی و ستم داخلی در دوره ناصرالدین شاه به دنبال چه موضوعی بوده است ؟
- الف) امتیاز روپتر ب) خرید و فروش انحصاری توتون و تنباکو ج) قرارداد گمرگی با روس د) واگذاری استخراج نفت
- 6- انتشار روزنامه وقایع اتفاقیه توسط چه کسی صورت گرفت ؟
- الف) سید جمال اسد آبادی ب) امیر کبیر ج) میرزا صالح شیرازی د) میرزا حسن رشیدیه
- 7- امیر کبیر در دوران صدرات خود در صدد قطع نفوذ کدام کشورها در ایران بودند ؟
- الف) عثمانی - روسیه ب) انگلستان - روسیه ج) عثمانی - فرانسه د) انگلستان - فرانسه